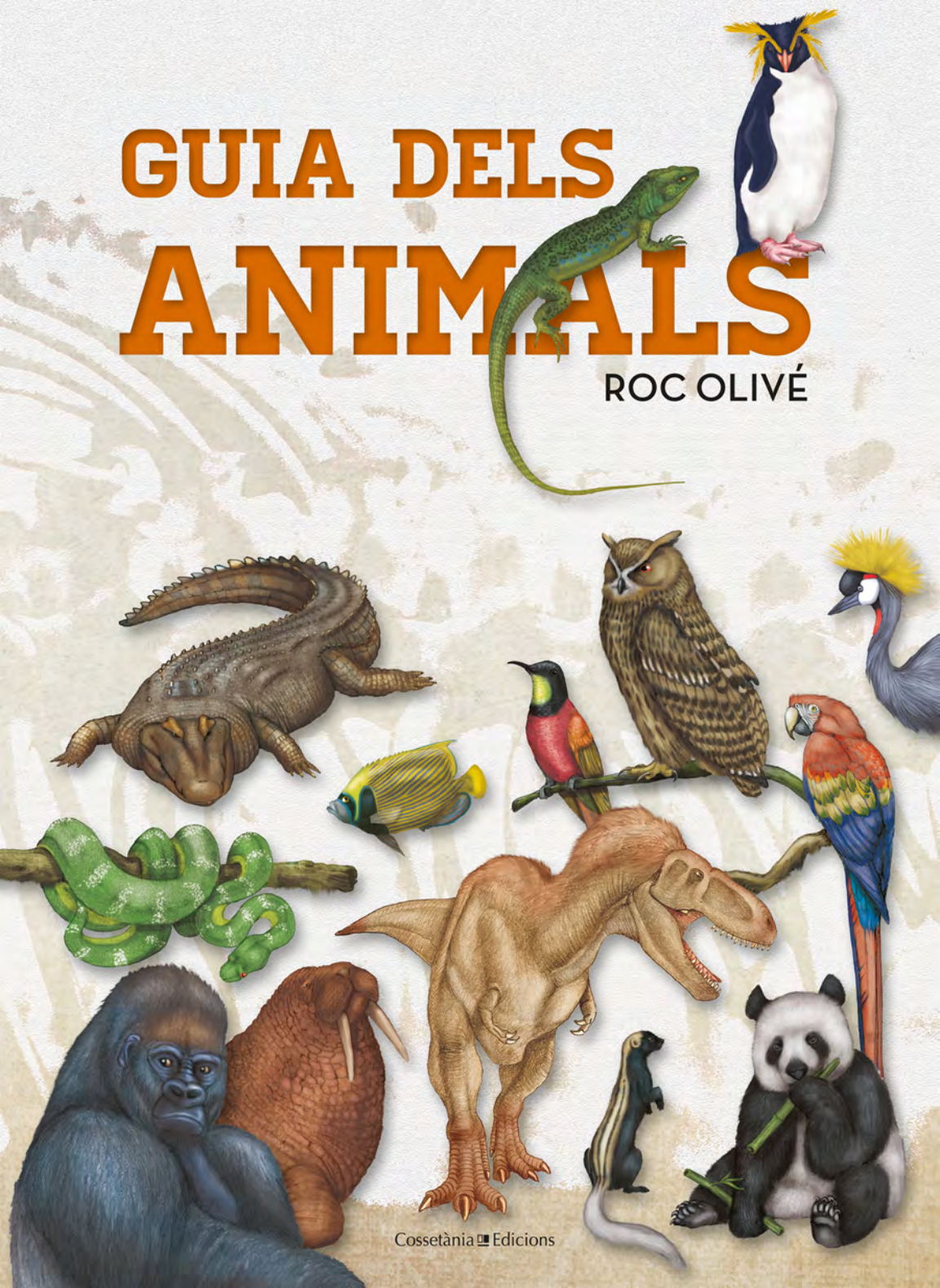

GUIA DELS ANIMALS

ROC OLIVÉ

Primera edició: febrer del 2018
© del text i de les il·lustracions: Roc Olivé Pous
© de l'edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 602 591
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Nèlia Creixell
Impressió: GPS Group
ISBN: 978-84-9034-704-1
DL T 97-2018

GUIA DELS ANIMALS

ROC OLIVÉ

VERTEBRATS ANCESTRALS

VERTEBRATS AMB MANDÍBULES

VERTEBRATS AMB ALETES RADIADES

VERTEBRATS AMB ALETES LOBULADES

VERTEBRATS AMB POTES

VERTEBRATS TERRESTRES (RÈPTILS)

CLASSIFICACIÓ
DELS VERTEBRATS

Intensos estudis basats en mètodes cladístics, sobretot a partir de la dècada dels vuitanta, han produït una revolució en la classificació dels vertebrats, ja que els “rèptils”, en sentit ampli, inclouen les aus i no inclouen els “rèptils” que van conduir als mamífers (sinàpsids), que es trobarien en la intersecció “A”.

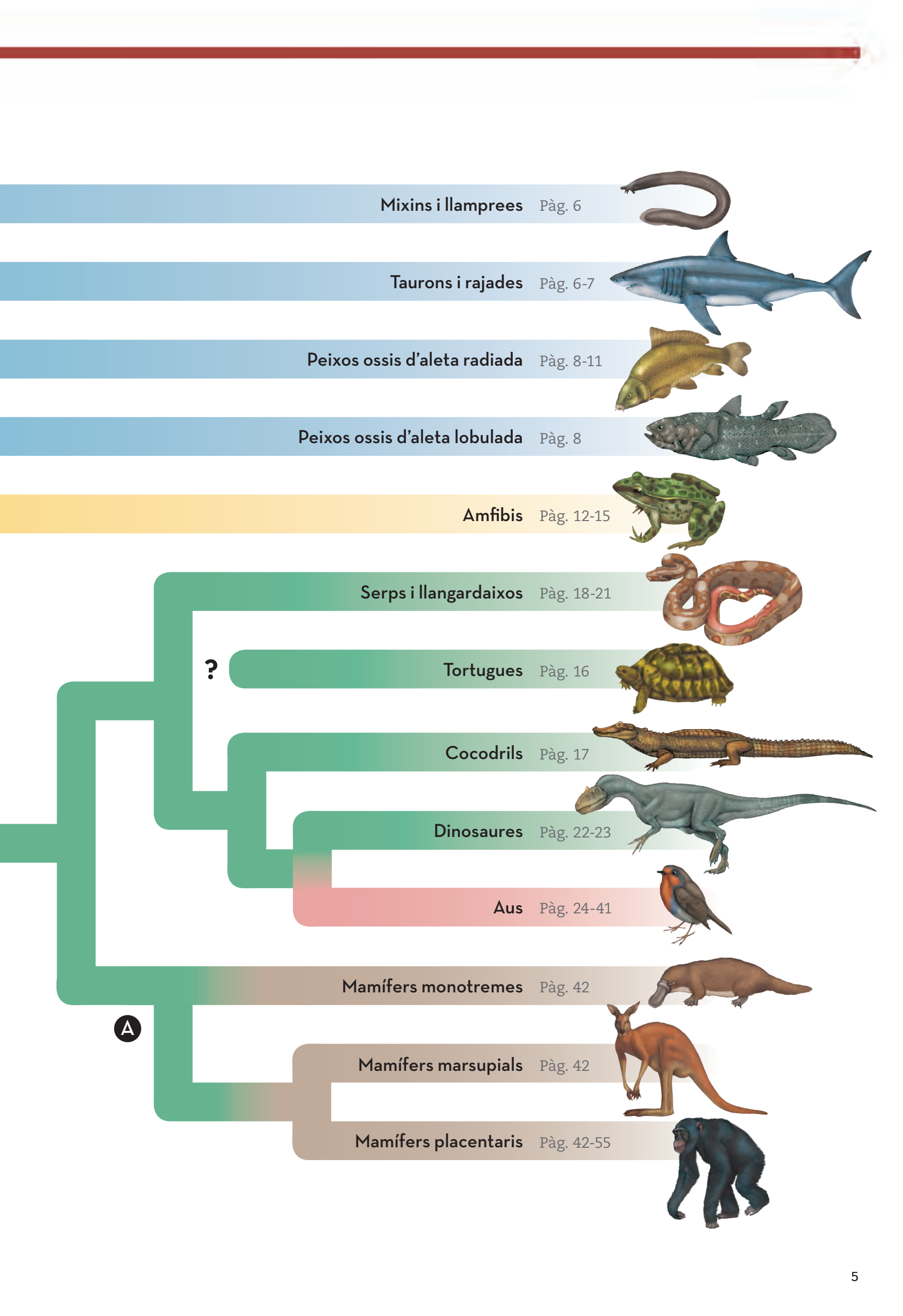
En aquest llibre hem ordenat les aus dins de la seva pròpia classe, i les hem extret del supergrup rèptils per fer més fàcil per al lector identificar cada grup.

VERTEBRATS
(Vertebrata)

En aquest llibre es mostra una petita proporció de tots els vertebrats del planeta, agrupats per ordres. Entenem com a vertebrats els animals amb espina dorsal o columna vertebral, composta de vèrtebres. Inclou gairebé 62.000 espècies actuals i moltes de fòssils. (En aquest llibre només hem representat els dinosaures.)

Els vertebrats han aconseguit adaptar-se a diferents ambients, inclosos els més difícils i inhòspits. Encara que procedeixen inicialment del medi aquàtic, van aconseguir, fa 360 milions d’anys, passar al medi terrestre.

El terme *Vertebrata* és usat en sentit ampli, ja que inclou els mixins, que no posseeixen autèntiques vèrtebres, però hi ha noves evidències que postulen que els mixins sí que hi haurien de ser inclosos. Els vertebrats es van originar durant l’explosió cambriana, a principis del paleozoic, juntament amb molts altres grups d’animals. El vertebrat més antic que es coneix és *Haikouichthys*, amb una antiguitat de 525 milions d’anys, i era semblant als mixins actuals.

PEIXOS

↓ PEIXOS SENSE MANDÍBULES (Cyclostomata)

Es divideixen en dues classes: les llamprees i els mixins. Cap dels dos no té mandíbules. Van aparèixer fa més de 500 milions d'anys, abans que qualsevol grup de peixos actuals. N'hi ha unes 90 espècies.

LLAMPREA DE MAR

Petromyzon marinus

LONGITUD: 120 cm.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic Nord i Mediterrani.
HÀBITAT: Mars i llacs.
OBSERVACIONS: Migra del mar a les aigües dolces per reproduir-se.

LLAMPREA DE RIU

Lampetra fluviatilis

LONGITUD: 40 cm.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic nord i Mediterrani nord i Europa.
HÀBITAT: Mars, llacs i rius.
OBSERVACIONS: A diferència de les altres llamprees, que són paràsits i xuclen la sang, les de riu mosseguen les seves preses.

PEIX BRUIXA O MYXINI

Myxine glutinosa

LONGITUD: 40 cm.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic nord i Mediterrani.
HÀBITAT: Mar
OBSERVACIONS: Viu a les profunditats i s'alimenta de caronya.

↓ PEIXOS CARTILAGINOSOS (Chondrichthyes)

Engloba les rajades, els taurons i les quimeres. N'hi ha més de 780 espècies. El seu esquelet està fet únicament de cartílag.

TAURÓ BALENA

Rhincodon typus

LONGITUD: 15 m.
DISTRIBUCIÓ: Aigües tropicals i subtropicals.
HÀBITAT: Mar obert.
OBSERVACIONS: És una de les tres espècies de taurons que s'alimenten de fitoplàncton mitjançant un mecanisme de filtració de l'aigua.

QUIMERA COMUNA

Chimaera monstrosa

LONGITUD: 1,5 m.
DISTRIBUCIÓ: Nord-est de l'Atlàntic i mar Mediterrani.
HÀBITAT: Zones profundes.
OBSERVACIONS: Té un cicle de vida molt lent, arriba a la maduresa sexual entre els 11,2 i els 13,4 anys, amb una longevitat d'entre 26 i 30 anys.

TAURÓ ELEFANT

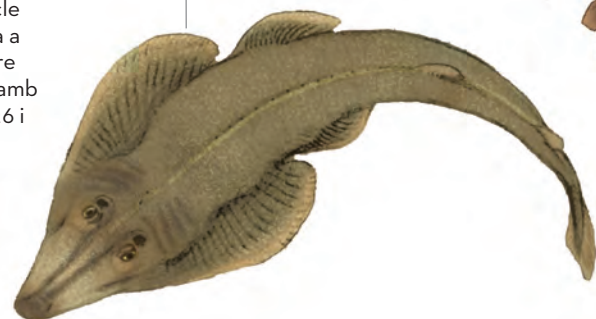
Callorhynchus callorhynchus

LONGITUD: 1 m.
DISTRIBUCIÓ: Aigües sud-americanes.
HÀBITAT: Mars costaners.
OBSERVACIONS: Es desconeix la funció de la petita trompa que posseeix.

PEIX GUITARRA

Rhinobatos productus

LONGITUD: 1,5 m.
DISTRIBUCIÓ: Pacífic oest.
HÀBITAT: Mars costaners.
OBSERVACIONS: Passa la major part del temps amagat sota la sorra, alimentant-se de peixos, cucs de mar i crustacis.

TINTORERA

Prionace glauca

LONGITUD: 3,8 m.

DISTRIBUCIÓ: Aigües tropicals i temperades de tot el món.

HÀBITAT: Mar obert.

OBSERVACIONS: Realitza grans migracions, es trasllada d'aigües fredes a temperades.

TAURÓ DE PORT JACKSON

Heterodontus portusjacksoni

LONGITUD: 1,7 m.

DISTRIBUCIÓ: Costes d'Austràlia, Tasmània i Nova Zelanda.

HÀBITAT: Mars costaners.

OBSERVACIONS: Les seves dents estan especialitzades a menjar estrelles de mar i garotes.

TAURÓ NAN

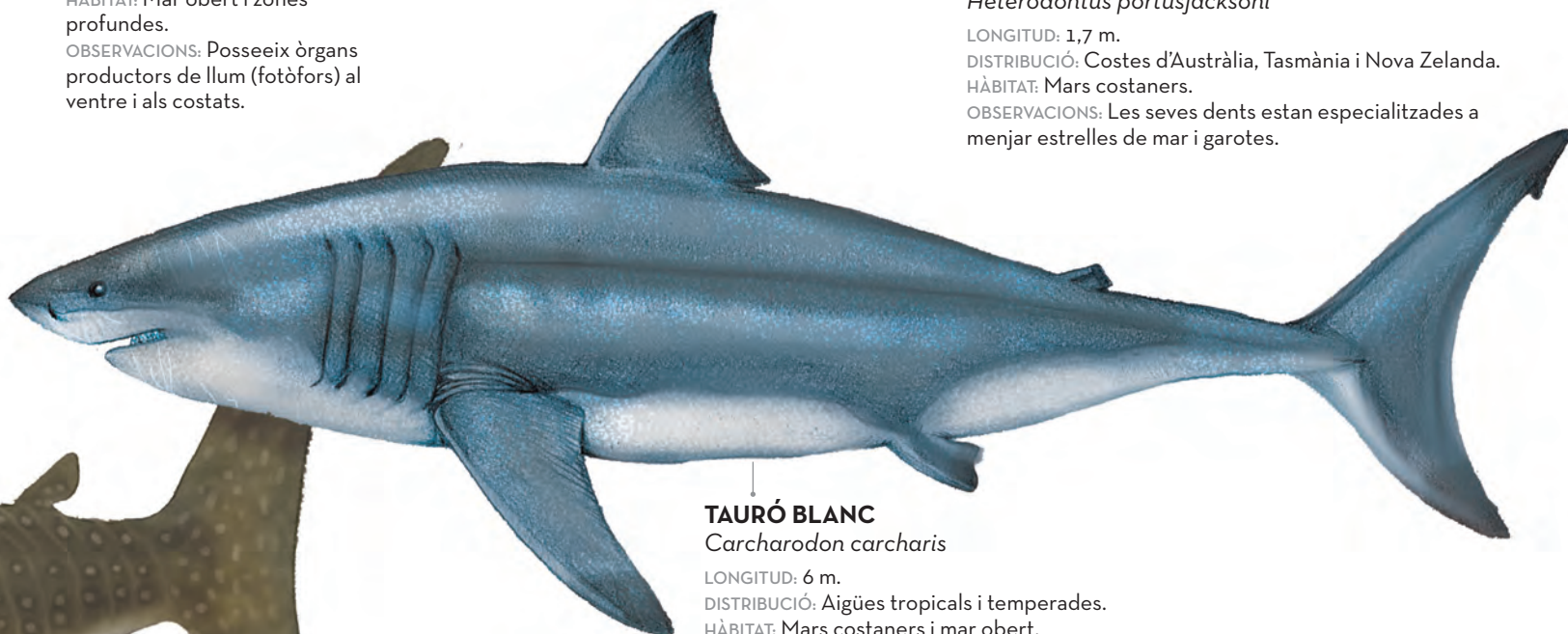
Squaliolus laticaudus

LONGITUD: 25 cm.

DISTRIBUCIÓ: Oceans Atlàntic, Índic i Pacífic oest.

HÀBITAT: Mar obert i zones profundes.

OBSERVACIONS: Posseeix òrgans productors de llum (fotòfors) al ventre i als costats.

TAURÓ BLANC

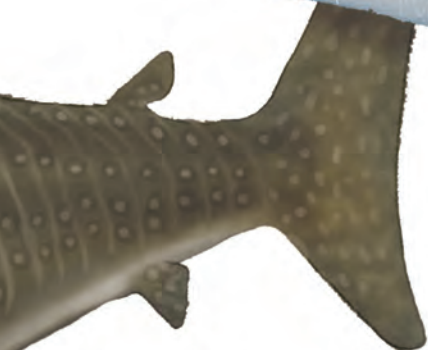
Carcharodon carcharias

LONGITUD: 6 m.

DISTRIBUCIÓ: Aigües tropicals i temperades.

HÀBITAT: Mars costaners i mar obert.

OBSERVACIONS: S'alimenta de grans mamífers marins, com els dofins i les foques. De vegades ataca l'home.

ANGELOT

Squatina squatina

LONGITUD: 1,5 m.

DISTRIBUCIÓ: Mar Mediterrani i el nord-est de l'Atlàntic.

HÀBITAT: Mars costaners.

OBSERVACIONS: Viu parcialment enterrat a la sorra, des d'on aguaita les seves preses.

RAJADA JASPIADA

Raja batis

LONGITUD: 2,5 m.

DISTRIBUCIÓ: Atlàntic est i Mediterrani.

HÀBITAT: Mars oberts i costaners.

OBSERVACIONS: La zona ventral és suau en els mascles i presenta agullons en les femelles.

VACA TREMOLOSA

Torpedo marmorata

LONGITUD: 60 cm.

DISTRIBUCIÓ: Atlàntic i Mediterrani.

HÀBITAT: Mars costaners.

OBSERVACIONS: Pot generar descàrregues elèctriques de fins a 200 volts.

RAJADA DE RIU

Potamotrygon motoro

LONGITUD: 1 m.

DISTRIBUCIÓ: Sud-amèrica.

HÀBITAT: Rius, deltes i estuaris.

OBSERVACIONS: Aquest gènere de rajades (*Potamotrygon*) és l'únic que viu exclusivament en aigua dolça.

PEIXOS

↓ PEIXOS OSSIS D'ALETA CARNOSA (Sarcopterygii)

La similitud de les aletes d'aquests peixos amb les extremitats dels primers amfibis, entre molts altres caràcters, prova que els vertebrats terrestres descendeixen d'algun grup de *Sarcopterygii* primitius. N'hi ha 43 espècies.

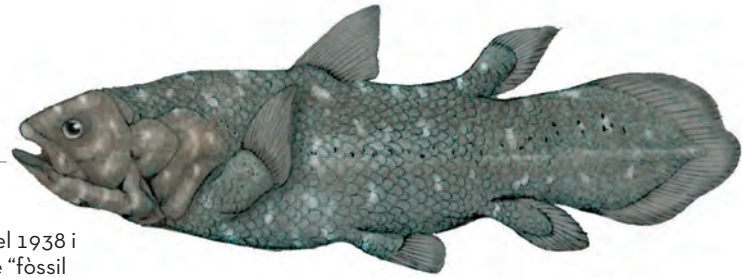

PEIX PULMONAT AFRICÀ
Protopterus annectens

LONGITUD: 1,8 m.
DISTRIBUCIÓ: Àfrica central.
HÀBITAT: Rius, basses i aiguamolls.
OBSERVACIONS: En arribar l'estació seca, s'enterra en el fang formant un capoll de mucositat.

CELACANT
Latimeria chalumnae

LONGITUD: 1,6 m.
DISTRIBUCIÓ: Oceà Índic.
HÀBITAT: Aigües profundes.
OBSERVACIONS: Va ser descobert el 1938 i representa un clàssic exemple de "fòssil vivent", ja que pertany a un grup que es creia desaparegut fa 65 milions d'anys.

PEIX PULMONAT AUSTRALIÀ
Neoceratodus forsteri

LONGITUD: 1,6 m.
DISTRIBUCIÓ: Est d'Austràlia.
HÀBITAT: Rius, basses i aiguamolls.
OBSERVACIONS: La seva bufeta natatòria funciona com un pulmó, per la qual cosa pot respirar fora de l'aigua.

↓ PEIXOS OSSIS D'ALETA RADIADA (Actinopterygii)

La característica principal dels *Actinopterygii* és la possessió d'un esquelet d'espines òssies a les seves aletes. Són el grup dominant dels vertebrats, amb més de 27.000 espècies actuals, i han colonitzat tota mena d'ambients aquàtics.

ARAPAIMA
Arapaima gigas

LONGITUD: 2,6 m.
DISTRIBUCIÓ: Nord de Sud-amèrica.
HÀBITAT: Rius.
OBSERVACIONS: Malgrat el seu gran cos, és un caçador molt ràpid.

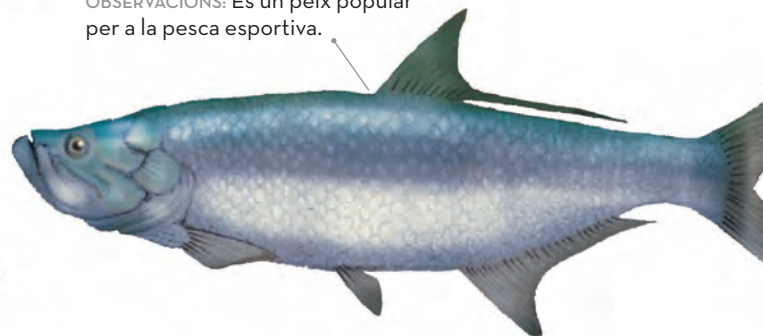

ESTURIÓ COMÚ
Acipenser sturio

LONGITUD: 3 m.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic nord, Mediterrani i Europa.
HÀBITAT: Mars, rius, deltes i llacs.
OBSERVACIONS: Viu majoritàriament al mar, però neda riu amunt per fresar.

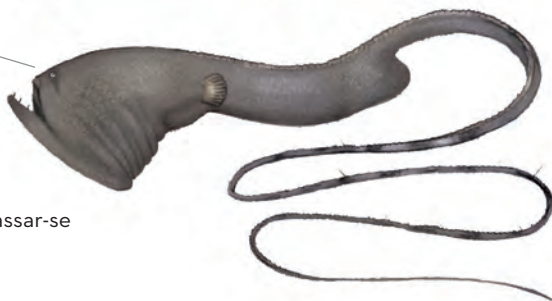
TARPÓ
Megalops atlanticus

LONGITUD: 2,5 m.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic occidental i oriental.
HÀBITAT: Mars costaners, estuaris i rius.
OBSERVACIONS: És un peix popular per a la pesca esportiva.

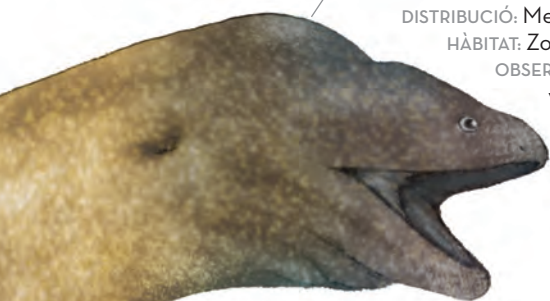
ANGUILA ENGOLIDORA
Saccopharynx ampullaceus

LONGITUD: 1,6 m.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic nord.
HÀBITAT: Zones abissals.
OBSERVACIONS: L'enorme boca i un estómac dilatable li permeten empassar-se peixos tan grossos com ell.

MORENA COMUNA *Muraena helena*

LONGITUD: 1,6 m.
DISTRIBUCIÓ: Mediterrani.
HÀBITAT: Zones costaneres rocoses.
OBSERVACIONS: Fa una mossegada verinosa a causa d'una secreció de la seva mucosa bucal.

ARENGADA DE L'ATLÀNTIC
Clupea harengus

LONGITUD: 40 cm.
DISTRIBUCIÓ: Atlàntic nord, mar del Nord, mar Bàltic.
HÀBITAT: Mar obert.
OBSERVACIONS: Viu en grans bancs i és de les espècies de peixos més pescades amb finalitats comercials.

CARPA COMUNA

Cyprinus carpio

LONGITUD: 1,2 m.

DISTRIBUCIÓ: Des de l'Europa occidental fins a l'est d'Àsia.

HÀBITAT: Rius i estanys.

OBSERVACIONS: Al llarg dels segles ha estat criat en captivitat i ha produït centenars de varietats diferents.

PIRANYA VERMELLA

Pygocentrus nattereri

LONGITUD: 33 cm.

DISTRIBUCIÓ: Sud-amèrica.

HÀBITAT: Rius.

OBSERVACIONS: Ataca en grup matant preses molt més grosses que elles, com cavalls, bous i fins i tot humans.

SILUR

Silurus glandis

LONGITUD: 5 m.

DISTRIBUCIÓ: Europa central i Àsia central.

HÀBITAT: Llacs i rius.

OBSERVACIONS: És un depredador voraç que s'alimenta de peixos, aus aquàtiques i mamífers.

PEIX GAT AFRICÀ

Clarias gariepinus

LONGITUD: 1,5 m.

DISTRIBUCIÓ: Origen africà, introduït a Europa i Àsia.

HÀBITAT: Rius, llacs i aiguamolls.

OBSERVACIONS: Utilitzant la seva bufeta natatòria com a pulmó, pot viure fora de l'aigua durant períodes de sequera crítica.

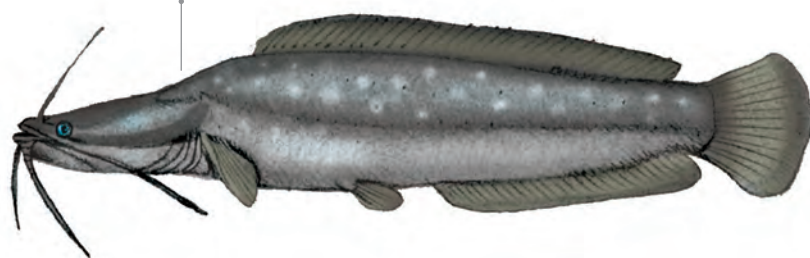
BAGRE MARÍ *Bagre marinus*

LONGITUD: 1 m.

DISTRIBUCIÓ: Atlàntic central, golf de Mèxic i Carib.

HÀBITAT: Mars costaners.

OBSERVACIONS: A vegades s'endinsa en rius. La seva espina dorsal és verinosa.

LLUÇ DE RIU DEL NORD

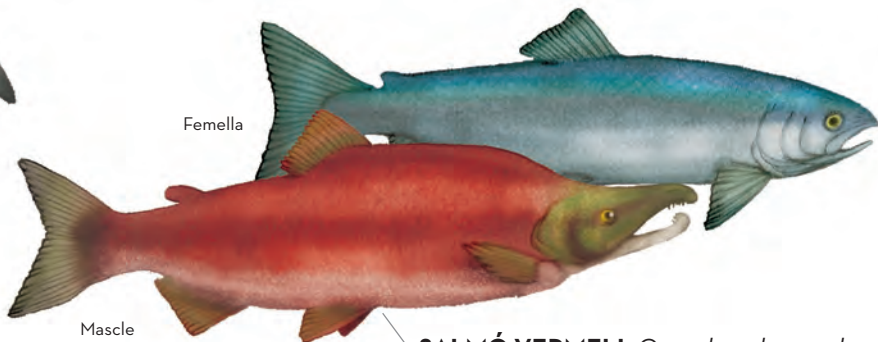
Esox lucius

LONGITUD: 1,3 m.

DISTRIBUCIÓ: Nord-amèrica, Àsia i Europa.

HÀBITAT: Rius i estanys.

OBSERVACIONS: El seu color li permet camuflar-se molt bé entre la vegetació aquàtica.

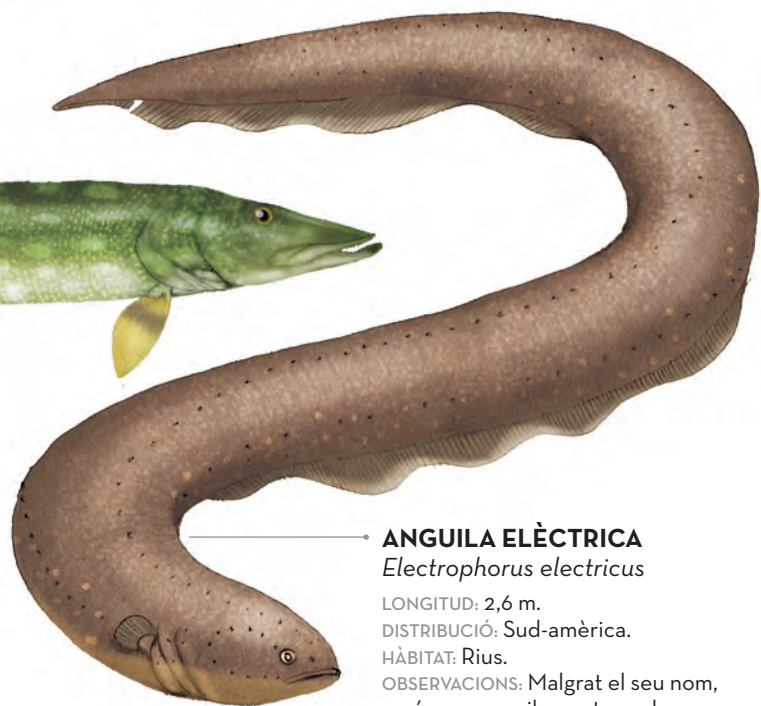
SALMÓ VERMELL *Oncorhynchus nerka*

LONGITUD: 85 cm.

DISTRIBUCIÓ: Pacífic nord, nord-est d'Àsia i oest de Nord-amèrica.

HÀBITAT: Mar obert, rius i llacs.

OBSERVACIONS: Viu al mar, però s'endinsa en rius per dipositar els seus ous. Durant aquest viatge, mascles i femelles adquireixen un color vermell molt viu.

ANGUILA ELÈCTRICA

Electrophorus electricus

LONGITUD: 2,6 m.

DISTRIBUCIÓ: Sud-amèrica.

HÀBITAT: Rius.

OBSERVACIONS: Malgrat el seu nom, no és una anguila, pertany al grup dels peixos navalla. Pot produir descàrregues de fins a 600 volts, suficient per matar un home.